AVUSTUSHAKEMUKSEN TYÖVERSIO

Kniivilän kotiseutumuseon historiallisten elinkeinorakennusten säilyttävä kattokorjaus

Museovirasto | Paikallismuseoiden hankeavustus 2027

Hakija: Hailuodon kunta
Haettava avustus: 12 000 €
Kokonaiskustannukset: 22 000 €
Omarahoitus: 10 000 €

Kohteet	Masiinahuone, verkkoaitta ja venevaja
Pääpaino	Museorakennusten vesikatteiden, kattorakenteiden ja paikallisten hirsivaurioiden säilyttävä korjaus
Paikallinen panos	10 000 € rahallinen omarahoitusvaraus ja noin 10 talkoopäivää
Tila	Täydennetään hakulomakkeen täsmällisillä kysymyksillä, merkkirajoilla, tarjouksilla ja rakennuskohtaisilla tiedoilla

1. Hakemuksen perustiedot

Hankkeen nimi

Kniivilän kotiseutumuseon historiallisten elinkeinorakennusten säilyttävä kattokorjaus

Hakija

Hailuodon kunta

Avustushaku

Museoviraston paikallismuseoiden hankeavustus 2027

Hankkeen lyhyt kuvaus

Hailuodon kunta kunnostaa Kniivilän kotiseutumuseon kolmen historiallisen elinkeinorakennuksen vesikatteet ja kiireellisimmät kattorakenteet. Korjattavat kohteet ovat maatalouden ja viljankäsittelyn historiaa edustava Masiinahuone sekä Hailuodon kalastusperintöä esittelevät verkkoaitta ja venevaja.

Rakennusten vesikatteissa on laajoja puutteita ja avoimia kohtia, joiden kautta sadevesi ja kosteus voivat vaurioittaa rakennusten hirsirunkoja, kattorakenteita ja sisällä säilytettävää museoesineistöä. Masiinahuoneen korjaamisesta on käytettävissä asiantuntijan rakennustapaselosteeseen perustuva tarvikeluettelo. Verkkoaitan ja venevajan korjaustavat ja materiaalimäärät täsmennetään rakennuskohtaisessa tarkastuksessa ennen työn aloittamista.

Korjaukset toteutetaan säilyttävän korjaamisen periaatteella. Vanhat käyttökelpoiset rakennusosat säilytetään, vauriot korjataan ensisijaisesti paikallisesti ja uusittavat osat sovitetaan rakennusten perinteisiin materiaaleihin, rakenteisiin ja työtapoihin. Hankkeeseen sisältyvät myös dokumentointi, kunnossapito-ohjeet ja noin kymmenen talkoopäivän paikallinen työpanos.

2. Museo ja sen toiminta

Museon esittely

Kniivilän kotiseutumuseo on Hailuodon kunnan ylläpitämä kulttuurihistoriallinen paikallismuseo. Museo sijaitsee Hailuodon kirkonkylässä. Museoalue muodostuu Kniivilän vanhan maatilan rakennuksista sekä alueelle myöhemmin siirretyistä rakennuksista.

Kniivilä tunnetaan maatilana jo 1600-luvulta. Tilan viimeisen asukkaan kuoltua vuonna 1978 tila joutui valtiolle, ja valtio luovutti sen seuraavana vuonna Hailuodon kunnalle kotiseutumuseoksi. Museon kokoelmiin kuuluu yli 3 000 luetteloitua esinettä. Talon omat huonekalut ja esineet sekä maatalouteen, kalastukseen ja käsityöhön liittyvä esineistö muodostavat museon keskeisen sisällön.

Museo esittelee Hailuodon arkielämää, asumista ja perinteisiä elinkeinoja. Kniivilän maatilan alkuperäisen rakennuskannan lisäksi ulkomuseoalueella on siirrettyjä rakennuksia, jotka täydentävät kokonaisuutta. Museoalueen rakennukset ja niissä säilytettävä esineistö muodostavat yhdessä paikallishistoriallisesti merkittävän ja yleisölle ymmärrettävän kokonaisuuden.

Hailuodon kulttuurimaiseman erityisyys perustuu maankohoamisen muovaaman saariluonnon, perinteisen talonpoikaisen rakennuskannan sekä maatalouden, kalastuksen ja merenkulun muodostamaan kokonaisuuteen. Koko Hailuodon kunta on kansallismaisemaa, ja saari on tunnistettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Kniivilän kotiseutumuseo tekee tämän maiseman elinkeinohistoriaa ymmärrettäväksi säilyttämällä ja esittelemällä siihen liittyviä rakennuksia ja esineistöä.

Saaren saavutettavuus parani olennaisesti, kun kiinteä tie- ja siltayhteys avattiin liikenteelle 29.6.2026. Kesällä 2026 julkaistujen paikallisten matkailutoimijoiden havaintojen mukaan yhteyden avaaminen lisäsi matkailijavirtoja, ja vilkkaus jatkui avajaispäivän jälkeen koko heinäkuun. Muutos korostaa tarvetta turvata museorakennusten ja kokoelmien säilyminen sekä varautua kulttuuriperintökohteisiin kohdistuvan kiinnostuksen kasvuun. Masiinahuoneen, verkkoaitan ja venevajan säilyttävä kattokorjaus vahvistaa museon edellytyksiä välittää saaren historiaa sekä paikallisille asukkaille että matkailijoille kulttuuriympäristön ominaispiirteitä kunnioittaen.

Museon nykyinen toiminta ja yleisötyö

Museon toimintaan kuuluu rakennusten, kokoelmien ja paikallishistoriallisen tiedon säilyttäminen sekä niiden esittely yleisölle. Opastetuilla kierroksilla voidaan käsitellä Kniivilän talon ja suvun historiaa, museotoiminnan syntyä, Hailuodon perinteisiä elinkeinoja ja museoalueen rakennuksia. Korjattavat rakennukset täydentävät tätä sisältöä erityisesti maatalouden, viljankäsittelyn, kalastuksen ja veneilyn historian osalta.

Museorakennusten säilyminen on toiminnan jatkuvuuden perusedellytys. Rakennusten kunnostaminen mahdollistaa niiden ja niissä säilytettävän esineistön turvallisen hoidon sekä rakennusten käyttämisen osana opastusta ja kulttuuriperintöviestintää myös tulevaisuudessa.

3. Hankkeen tausta ja tarve

Miksi hanke on tarpeellinen?

Kniivilän kotiseutumuseon Masiinahuoneen, verkkoaitan ja venevajan vesikatteet ovat niin heikossa kunnossa, etteivät ne enää muodosta rakennuksille yhtenäistä suojaa. Nykytilakuvissa katteissa näkyy kuluneita, rikkoutuneita ja puuttuvia kohtia. Rakennusten sisäpuolelta otetuissa kuvissa päivänvalo näkyy vesikatteen aukkojen kautta.

Katteiden vaurioituminen altistaa katon puurakenteet, hirsirungot ja rakennusten sisällä säilytettävän museoesineistön kosteudelle. Vauriot voivat laajentua nopeasti, jos korjauksia lykätään. Hankkeen tavoitteena on pysäyttää vaurioituminen ennen kuin korjaustarve laajenee koko rakennusrungon mittavaksi kunnostukseksi.

Hanke on rajattu kolmeen rakennukseen, joiden kattojen kunto edellyttää kiireellisiä toimia, ja jotka muodostavat museon elinkeinohistoriallisen sisällön kannalta yhtenäisen kokonaisuuden. Masiinahuone kertoo maataloudesta, viljankäsittelystä ja maatalouden koneellistumisen vaiheista. Verkkoaitta ja venevaja liittyvät Hailuodon kalastus- ja merelliseen elinkeinohistoriaan. Korjaaminen edistää samalla museorakennusten, kokoelmien ja paikalliseen kulttuuriperintöön liittyvän tiedon säilymistä.

Kunnostustyöt luovat samalla edellytykset museon toiminnan ja yleisötyön pitkäjänteiselle kehittämiselle hanketoiminnan avulla osana kunnan muuta kehittämistoimintaa. Aiemmin valmistellun kehittämiskokonaisuuden mukaisesti rakennusperinnön turvaamista voivat seurata vaiheittain näyttelyiden ja opastusten uudistaminen, kokoelmien digitointi, saavutettavien digitaalisten sisältöjen tuottaminen sekä tapahtumien, vapaaehtoistoiminnan ja paikallisten kumppanuuksien vahvistaminen. Näin rakennusten säilyttäminen muodostaa perustan museon kehittämiselle elävänä kulttuuriperintö-, oppimis- ja vierailukohteena, joka tukee kunnan kulttuuripalveluja, asukkaiden osallisuutta ja kestävää kulttuurimatkailua. Toiminnalliset kehittämistoimet valmistellaan erillisinä, toisiaan täydentävinä hankkeina niiden rahoitusmahdollisuuksien ja kunnan päätösten mukaisesti; niitä ei sisällytetä tämän kattokorjaushankkeen kustannuksiin.

Hankkeen kiireellisyys

Kiireellisyys perustuu katteiden avoimiin ja vaurioituneisiin kohtiin sekä siihen, että rakennuksissa säilytetään museoesineitä. Masiinahuonetta on jo jouduttu suojaamaan väliaikaisilla peitteillä. Verkkoaitan ja venevajan sisäkuvissa valo pääsee katteen läpi useista kohdista. Korjausten lykkääminen lisää kosteusvaurioiden, lahovaurioiden ja esineistön vaurioitumisen riskiä sekä kasvattaa myöhempien korjausten laajuutta ja kustannuksia.

4. Korjattavat rakennukset

Masiinahuone

Masiinahuone kuuluu Kniivilän alkuperäiseen rakennuskantaan ja liittyy viljankäsittelyyn sekä maatalouden koneellistumisen alkuvaiheeseen. Rakennuksessa on säilytetty ja käytetty rusamasiinaa eli viljanlajittelijaa. Rakennuksen arvo muodostuu rakennuksesta, käyttötarkoituksesta, perinteisestä kattorakenteesta ja rakennuksessa säilytettävästä maataloushistoriallisesta esineistöstä.

Kate on erittäin heikossa kunnossa. Katteessa on avoimia kohtia, joista päivänvalo pääsee sisätilaan. Katon puisia rakenneosia on jäänyt alttiiksi sääolosuhteille, ja rakennusta on jouduttu suojaamaan väliaikaisin peittein.

Korjauksen lähtökohtana käytetään asiantuntijan laatimaan rakennustapaselosteeseen perustuvaa tarvikeluetteloa. Luettelossa vesikatteen korjaamiseen on arvioitu 290 ruokolyhdettä ja hirsirakenteiden korjaukseen yhteensä noin 54 metriä hirttä. Kattorakenteisiin tarvitaan lisäksi muun muassa vuoliaisia, riukunäreitä, painopuita, painomalkapuita, katajatappeja sekä katteen sitomiseen soveltuvia materiaaleja. Määrät tarkistetaan ennen hankintaa, ja avoimeksi jäänyt niskapuun määrä määritetään rakennuskohtaisessa mittauksessa.

Verkkoaitta

Verkkoaitta edustaa Hailuodon historiallista kalastuskulttuuria. Rakennuksessa säilytetään verkkoja ja muuta kalastukseen liittyvää esineistöä. Ennen lopullisen hakemuksen jättämistä varmistetaan rakennuksen tarkka ajoitus ja tunnistaminen museon rakennusluettelosta.

Vesikatteen pinnalla on runsasta sammal- ja jäkäläkasvustoa. Katemateriaalia on rikkoutunut tai puuttuu, katon puisia rakenneosia on paljastunut ja päivänvalo pääsee sisätilaan useista kohdista. Myös harjan, päätyjen ja räystäiden alueilla on näkyviä korjaustarpeita.

Korjauksessa kate avataan hallitusti tarvittavalta alueelta. Vanhan katteen rakenne, kiinnitystapa sekä harja-, räystäs- ja painopuuratkaisut dokumentoidaan ennen purkamista. Käyttökelpoiset vuoliaiset, muut kattopuut ja hirsirungon osat säilytetään. Puuttuvat tai vaurioituneet osat täydennetään rakennuksen vanhaa rakennetta vastaavilla materiaaleilla ja liitoksilla.

Venevaja

Venevaja on hirsirakenteinen talousrakennus, joka tukee museon kertomusta Hailuodon kalastus- ja veneilyperinteestä. Rakennuksessa säilytetään puuvenettä ja muuta museaalista kalustoa. Rakennuksen tarkka historia, alkuperäinen sijainti ja mahdollinen siirtohistoria selvitetään ennen lopullisen työselosteen hyväksymistä.

Vesikate on kauttaaltaan voimakkaasti sammaloitunut ja kulunut. Katteessa, räystäillä ja katteen puurakenteissa on rikkoutuneita ja avoimia kohtia. Sisäpuolelta tarkasteltuna päivänvalo näkyy useista kohdista katteen läpi.

Korjauksessa selvitetään ensin vesikatteen alkuperäinen tai dokumentoitu vanha materiaali ja rakenne. Vanhoja käyttökelpoisia kattolautoja, ruoteita, vuoliaisia, hirsiä ja liitoksia säilytetään mahdollisimman kattavasti. Korvaavat osat sovitetaan vanhojen osien mittoihin, materiaaleihin ja työstötapaan.

5. Hankkeen tavoitteet

Päätavoite ja osatavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on turvata Masiinahuoneen, verkkoaitan ja venevajan pitkäaikainen säilyminen palauttamalla rakennuksille toimivat ja niiden kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin soveltuvat vesikatteet.

Osatavoitteina on pysäyttää sadeveden ja kosteuden aiheuttama vaurioituminen, säilyttää mahdollisimman suuri osa vanhoista kattorakenteista ja hirsistä, toteuttaa välttämättömät täydennykset perinteisiä materiaaleja ja työtapoja noudattaen, turvata rakennuksissa säilytettävä museoesineistö, dokumentoida nykytila ja toteutetut korjaukset sekä laatia rakennuksille vuosittaiset tarkastus- ja kunnossapito-ohjeet. Hanke yhdistää ammattilaisten toteuttaman vaativan korjaustyön ja paikallisyhteisön turvallisiin tehtäviin rajatun talkoopanoksen.

6. Toteutussuunnitelma

Mitä hankkeessa tehdään?

Hanke toteutetaan rakennuskohtaisesti vaiheistettuna kokonaisuutena. Ensin rakennukset mitataan ja valokuvataan. Vesikatteet, harjat, räystäät, vuoliaiset, kattolaudat, päätykolmiot, ylimmät ja alimmat hirret, salvokset sekä perustukset tarkastetaan. Vauriot merkitään rakennuskohtaisiin vauriokarttoihin. Masiinahuoneen rakennustapaseloste ja tarvikeluettelo tarkistetaan, ja verkkoaitalle sekä venevajalle laaditaan vastaavat työselosteet ja materiaaliluettelot.

Rakennuksissa säilytettävä esineistö suojataan tai siirretään dokumentoidusti väliaikaiseen säilytyspaikkaan. Työalueet rajataan ja tarvittavat telineet sekä hengittävät sääsuojat asennetaan ennen katteiden avaamista. Rakennusten ympäriltä poistetaan vain työskentelyä, tarkastamista ja rakenteiden kuivumista haittaava kasvillisuus.

Katteet avataan hallitusti ja rakennetta dokumentoiden. Käyttökelpoiset katteen ja alusrakenteen osat säilytetään. Vaurioituneet vuoliaiset, ruoteet ja muut kattopuut korjataan ensisijaisesti paikallisesti. Kokonaisia rakenneosia uusitaan vain silloin, kun säilyttäminen ei ole teknisesti mahdollista. Uudet rakenteet ja kate toteutetaan rakennuskohtaisen työselosteen mukaisilla materiaaleilla. Kattojen kulmaa, räystäspituutta, harjaratkaisua tai rakennusten ulkoasua ei muuteta ilman kulttuurihistoriallisesti ja rakenteellisesti perusteltua syytä.

Katteiden avaamisen yhteydessä havaittavat hirsivauriot dokumentoidaan. Paikalliset vauriot korjataan paikkaamalla tai kengittämällä. Kokonainen hirsi uusitaan vain, jos vaurion laajuus tai kantavuus estää vanhan hirren säilyttämisen. Uudet salvokset, varaukset ja puutapit tehdään olemassa olevan rakenteen mukaisesti.

Työn valmistuttua jokaisesta rakennuksesta laaditaan loppudokumentointi, johon kirjataan korjatut ja uusitut rakennusosat, käytetyt materiaalit ja työmenetelmät. Rakennuksille laaditaan vuosittaiseen tarkastukseen perustuvat kunnossapito-ohjeet.

Säilyttävän korjaamisen periaatteet

Korjauksen lähtökohtana on vaurioiden pysäyttäminen ja rakennusten ominaispiirteiden säilyttäminen, ei rakennusten muuttaminen uudenveroisiksi. Jokainen rakennusosa arvioidaan erikseen. Vanha käyttökelpoinen materiaali säilytetään ja paikalliset vauriot korjataan ensisijaisesti paikkaamalla, jatkamalla tai kengittämällä. Kokonaisia kattopuita, hirsiä tai muita pääosia uusitaan vain silloin, kun vanhan osan turvallinen säilyttäminen ei ole mahdollista.

Purettavat osat numeroidaan ja niiden alkuperäinen sijainti merkitään. Uudelleen käytettävät osat palautetaan paikoilleen. Uusimisen perusteet kirjataan työmaadokumentointiin.

Korvaava puutavara valitaan säilyneiden rakennusosien mukaan. Puulaji, mitat, kosteus, kasvutapa ja työstöpinta sovitetaan vanhaan rakenteeseen. Salvokset, puutapit, kiilat ja muut liitokset tehdään ensisijaisesti vanhan rakennustavan mukaisesti. Luonnollista harmaantumista, epätasaisuutta ja rakennusten ikääntymisen jälkiä ei pidetä itsessään uusimisperusteina. Korjauksessa säilytetään rakennusten eri-ikäiset, historiallista käyttöä ja aikaisempia korjauksia kuvaavat kerrostumat.

Dokumentointi

Ennen työn aloittamista rakennukset valokuvataan ja mitataan. Purkamisen aikana kirjataan katteiden rakenne, liitokset, säilyvät osat, vaurioiden laajuus ja uusimisen perusteet. Irrotettavat osat numeroidaan. Työn valmistuttua laaditaan rakennuskohtainen loppudokumentointi, jossa esitetään ennen-, työvaihe- ja jälkeen-kuvat, käytetyt materiaalit, toteutetut korjaukset sekä vuosittain seurattavat kohdat.

7. Aikataulu

Työvaihe	Sisältö	Ajoitus
1. Suunnittelu ja hankinnat	Mittaukset, vauriokartoitukset, työselosteet, materiaalimäärät, tarjoukset ja viranomaisyhteistyö	Maalis–huhtikuu 2027
2. Työmaan valmistelu	Esineistön suojaus, sääsuojat, telineet ja työalueiden valmistelu	Toukokuu 2027
3. Masiinahuone	Ruokokate, kattorakenteet ja välttämättömät hirsikorjaukset	Touko–kesäkuu 2027
4. Verkkoaitta	Kate, kattorakenteet ja paikalliset runkokorjaukset	Kesä–heinäkuu 2027
5. Venevaja	Vesikate ja paikalliset puurakennekorjaukset	Heinä–elokuu 2027
6. Viimeistely	Ympäristönhoito, loppudokumentointi ja kunnossapito-ohjeet	Elokuu 2027

Hanke valmistuu 31.8.2027 mennessä. Päivämäärät tarkistetaan lopullisesti avustuspäätöksen käyttöajan ja ehtojen mukaisiksi.

8. Vaikutukset ja tulokset

Vaikutukset museorakennuksiin ja kokoelmiin

Hankkeen välitön vaikutus on kolmen museorakennuksen vesitiiviyden ja sääsuojan palautuminen. Kattojen korjaaminen pysäyttää kattorakenteiden ja hirsirunkojen vaurioitumisen sekä pienentää rakennuksissa säilytettävän esineistön kosteusvaurioriskiä.

Korjaus turvaa maatalouden, viljankäsittelyn, kalastuksen ja veneilyn historiaa esittelevien rakennusten säilymisen osana Kniivilän museokokonaisuutta. Rakennusten käyttötarkoitus ja niissä säilytettävä esineistö voidaan esittää yleisölle ymmärrettävänä kokonaisuutena.

Rakennuskohtainen dokumentointi täydentää museon rakennuksia koskevaa tietoa ja auttaa kohdentamaan tulevia huoltotoimia ajoissa. Tarkastus- ja kunnossapito-ohjeet vähentävät korjausvelan kertymistä ja tukevat museotoiminnan suunnitelmallisuutta.

Konkreettiset tulokset

Hankkeessa kunnostetaan kolmen museorakennuksen vesikatteet ja kiireellisimmät kattorakenteet, korjataan välttämättömät paikalliset hirsivauriot ja turvataan rakennuksissa säilytettävän esineistön sääsuoja. Jokaisesta rakennuksesta laaditaan nykytila- ja loppudokumentointi sekä kunnossapito- ja tarkastusohje. Käytetyt materiaalit, työmenetelmät ja uusimisen perusteet kirjataan. Lisäksi toteutetaan noin kymmenen talkoopäivää turvallisiin avustaviin tehtäviin rajattuna.

Tulosten seuranta

Tuloksia seurataan rakennuskohtaisesti: valmistuneet vesikatteet, korjatut kattorakenteet ja hirsikohdat, laaditut dokumentit ja kunnossapito-ohjeet sekä toteutuneet talkoopäivät kirjataan. Ensimmäinen vuosittainen kattotarkastus tehdään kunnossapito-ohjeen mukaisesti, ja havainnot valokuvataan myöhempää vertailua varten.

9. Kestävä kehitys, osallisuus ja jatkuvuus

Kestävä kehitys

Ekologinen kestävyys toteutuu säilyttämällä olemassa olevat rakennukset ja mahdollisimman suuri osa vanhoista rakennusmateriaaleista. Rakennusosia korjataan paikallisesti kokonaan uusimisen sijasta. Uutta materiaalia käytetään vain teknisesti välttämätön määrä, ja käyttökelpoiset puretut osat palautetaan rakennuksiin.

Kulttuurinen kestävyys toteutuu, kun Hailuodon maatalouteen, kalastukseen, veneilyyn, käsityöhön ja perinteiseen rakentamiseen liittyvä aineellinen kulttuuriperintö säilyy. Taloudellinen kestävyys perustuu vaurioiden korjaamiseen ennen niiden laajenemista. Toimiva vesikate suojaa hirsirunkoa, kattorakenteita ja museoesineistöä sekä vähentää tulevien laajojen korjausten riskiä.

Sosiaalista kestävyyttä tukevat museotoimikunnan osallistuminen, paikallisen rakennus- ja historiatiedon hyödyntäminen sekä turvallisiin tehtäviin rajattu talkootyö. Vaativat kattotyöt ja hirsikorjaukset toteutetaan ammattilaistyönä.

Talkootyö ja yhteisöllisyys

Hankkeeseen suunnitellaan noin kymmenen talkoopäivän paikallinen työpanos. Talkootyö ei korvaa rakennusrestauroinnin ammattityötä, vaan se rajataan työalueiden valmisteluun, rakennusten ympäristön hallittuun raivaukseen, museoesineistön suojaamista tukeviin tehtäviin, rakennusosien merkitsemistä ja dokumentointia avustaviin tehtäviin, materiaalien siirtoihin sekä loppusiivoukseen.

Talkootyö vahvistaa paikallista sitoutumista museoon ja kulttuuriperinnön hoitoon. Vaativat katto-, hirsi- ja kantaviin rakenteisiin kohdistuvat työt teetetään perinteisiin rakennuksiin perehtyneillä ammattilaisilla.

Toiminnan jatkuvuus hankkeen jälkeen

Hankkeen jälkeen rakennusten kuntoa seurataan vuosittain laadittavien tarkastusohjeiden mukaisesti. Kunta ja museotoimikunta vastaavat siitä, että katteet, harjat, räystäät, rakennusten ympäristö ja veden kulkeutuminen tarkastetaan ja havainnot dokumentoidaan. Pienet huoltotarpeet pyritään korjaamaan ennen niiden laajenemista. Korjatut rakennukset säilyvät osana museo-opastusta, kokoelmien hoitoa ja paikallista kulttuuriperintöviestintää.

10. Toteuttajat ja asiantuntemus

Vastuut ja asiantuntijat

Hailuodon kunta vastaa hankkeen hallinnosta, hankinnoista, rahoituksesta, avustuksen käytöstä, kirjanpidosta ja raportoinnista. Hailuodon museotoimikunta osallistuu hankkeen valmisteluun, paikallistiedon kokoamiseen, museoalueen käytännön järjestelyihin ja soveltuvien talkootöiden

organisointiin.

Rakennuskohtaiset työselosteet, materiaalivalinnat ja vaativat korjaustyöt toteutetaan perinteisten hirsirakennusten, ruokokattojen tai muiden todettujen kattotyyppien sekä rakennusrestauroinnin tuntevien asiantuntijoiden avulla. Alueellisen vastuumuseon asiantuntemusta hyödynnetään korjaustapojen, materiaalien ja rakennusten kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden varmistamisessa.

11. Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannuserä	Euroa
Rakennuskohtaiset mittaukset, korjaussuunnittelun täydentäminen ja työselosteet	1 500
Masiinahuoneen ruokokate ja muut kattomateriaalit	5 000
Masiinahuoneen hirsi- ja kattorakenteet sekä restauroiva korjaustyö	8 500
Verkkoaitan kiireellisimmät sääsuojaavat katto- ja rakennekorjaukset	2 500
Venevajan kiireellisimmät sääsuojaavat katto- ja rakennekorjaukset	1 500
Telineet, sääsuojaus, kuljetukset ja työmaajärjestelyt	2 000
Asiantuntijavalvonta, loppudokumentointi ja kunnossapito-ohjeet	1 000
YHTEENSÄ	22 000

Rahoituslähde	Euroa	Osuus
Museovirastolta haettava paikallismuseoiden hankeavustus	12 000	54,5 %
Sisko Saranivan rahastosta kohdennettava omarahoitusvaraus	10 000	45,5 %
YHTEENSÄ	22 000	100 %

Rahoituksen perustelu

Museovirastolta haetaan 12 000 euroa kolmen kiireellistä korjausta tarvitsevan museorakennuksen säilyttämiseen. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt testamentti- ja lahjoitusvaroja koskevat periaatteet 15.11.2022 § 62. Museotoimikuntaan liittyvien päätösten (12/2025) mukaan Sisko Saranivan rahastosta vuodelle 2026 osoitettu 25 000 euron lahjoitus on museotoimikunnan käytettävissä Kaupin myllyn, Kniivilän kotiseutumuseon rakennusten kattojen korjauksen ja museoalueen huussin rakentamisen edistämiseen.

Huussin rakentamiseen on käytetty 5 000 euroa, joten Kaupin myllyn ja Kniivilän kattokorjausten kesken kohdennettavaksi jää yhteensä 20 000 euroa. Tässä työversiossa Kniivilän kattokorjausten omarahoitukseksi on varattu 10 000 euroa. Määrärahan lopullinen kohdekohtainen jako vahvistetaan museotoimikunnan erillisellä päätöksellä ennen hakemuksen jättämistä.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 22 000 euroa. Haettava avustus on 12 000 euroa eli 54,5 prosenttia ja rahallinen omarahoitusvaraus 10 000 euroa eli 45,5 prosenttia kokonaiskustannuksista. Noin kymmenen talkoopäivän työpanos toteutetaan rahallisen rahoituksen lisäksi eikä sen arvoa ole sisällytetty

kustannusarvioon. Kustannusarvio tarkennetaan määrälaskennan, materiaalihintojen ja ammattilaisilta saatavien tarjousten perusteella ennen toteutusta.

Toteutus, jos avustus myönnetään haettua pienempänä

Jos avustus myönnetään haettua pienempänä, työt toteutetaan kiireellisyysjärjestyksessä. Ensisijaisesti turvataan Masiinahuoneen säilyminen ja toteutetaan verkkoaitan sekä venevajan kaikkein kiireellisimmät sääsuojaavat korjaukset. Toimenpiteet rajataan myönnetyn rahoituksen ja rakennuskohtaisten kustannusarvioiden perusteella siten, että keskeneräisiä tai säältä suojaamattomia rakenteita ei jätetä.

12. Riskit ja niiden hallinta

Riski	Hallintatoimenpide
Vauriot osoittautuvat arvioitua laajemmiksi	Rakenteet tutkitaan ennen laajaa purkamista. Vesitiiviyden palauttaminen ja kantavien rakenteiden turvallisuus asetetaan etusijalle.
Avustus myönnetään haettua pienempänä	Rakennukset ja toimenpiteet asetetaan kiireellisyysjärjestykseen; Masiinahuone ja kiireellisimmät sääsuojaavat työt toteutetaan ensin.
Perinteisiä materiaaleja tai tekijöitä ei saada ajoissa	Materiaalien ja restaurointiin perehtyneiden tekijöiden saatavuus selvitetään maalis–huhtikuussa ennen työmaavaihetta.
Sää vaikeuttaa kattotöitä	Katot avataan hallittavissa osissa ja rakenteet suojataan hengittävällä sääsuojalla.
Museoesineistö vaurioituu työn aikana	Esineet inventoidaan, valokuvataan ja suojataan tai siirretään dokumentoidusti ennen töitä.
Talkootyö kohdistuu liian vaativiin tehtäviin	Talkoot rajataan turvallisiin, asiantuntijan hyväksymiin avustaviin tehtäviin.

13. Viestintä ja tulosten hyödyntäminen

Viestintäsuunnitelma

Hankkeesta viestitään Hailuodon kunnan verkkosivuilla ja muissa kunnan käytössä olevissa viestintäkanavissa. Korjausten etenemistä dokumentoidaan valokuvin. Viestinnässä kuvataan rakennusten historiaa, vaurioiden syitä, perinteisiä materiaaleja ja säilyttävän korjaamisen ratkaisuja.

Korjattujen rakennusten ja niiden esineistön yhteyttä Hailuodon maatalous- ja kalastushistoriaan hyödynnetään museo-opastuksissa ja kulttuuriperintöviestinnässä. Rakennuskohtainen dokumentointi jää museon ja kunnan käyttöön myöhempää huoltoa, tutkimusta ja korjausten suunnittelua varten.

14. Luvat, liitteet ja täydennettävät tiedot

Luvat ja viranomaisyhteistyö

Ennen työn aloittamista Hailuodon kunta tarkistaa rakennusten kaava- ja suojelutiedot sekä rakennusvalvonnalta mahdollisen lupa- tai ilmoitustarpeen. Rakennuskohtaiset työselosteet toimitetaan tarvittaessa alueellisen vastuumuseon arvioitaviksi. Työt aloitetaan vasta avustuspäätöksen ja mahdollisten lupien jälkeen avustusehtojen mukaisesti.

Hakemuksen liitteet

- Masiinahuoneen, verkkoaitan ja venevajan nykytilavalokuvat.
- Rakennusten sijaintikartta museoalueella.
- Masiinahuoneen rakennustapaseloste ja tarvikeluettelo.
- Verkkoaitan ja venevajan alustavat korjaussuunnitelmat.
- Kustannusarvio ja mahdolliset tarjoukset.
- Kunnanvaltuuston 15.11.2022 § 62 hyväksymät testamentti- ja lahjoitusvarojen periaatteet, museotoimikuntaan liittyvät päätökset (12/2025), selvitys huussiin käytetystä 5 000 eurosta sekä museotoimikunnan päätös jäljellä olevan 20 000 euron kohdekohtaisesta jaosta.
- Selvitys rakennusten omistuksesta.
- Museon tausta- ja rakennushistoriallinen aineisto.
- Mahdollinen alueellisen vastuumuseon lausunto tai neuvottelumuistio.
- Toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys pienemmän avustuksen varalta.

Täydennettävät tiedot ennen lähettämistä

- Paikallismuseoiden sähköisen hakulomakkeen täsmälliset kysymykset ja merkkirajat.
- Museon ja rakennusten tarkat osoite-, kiinteistö- ja sijaintitiedot.
- Verkkoaitan yksilöinti museon rakennusluettelosta.
- Venevajan historia, alkuperäinen sijainti ja mahdollinen siirtohistoria.
- Verkkoaitan ja venevajan kattotyyppien sekä materiaalimäärien vahvistaminen.
- Masiinahuoneen niskapuun lopullinen määrä.
- Tarjousperusteinen kustannusarvio ja toteuttajien tiedot.
- Hankkeen vastuuhenkilö ja yhteystiedot.
- Lopullinen lupa-, kaava- ja suojelutilanne.
- Museotoimikunnan päätös jäljellä olevan 20 000 euron jakamisesta Kaupin myllyn ja Kniivilän kattokorjausten omarahoitukseksi.